

DÜŠEVNI LIST

Mesečne verske novine.

Vu Iméni překmurske evang. šinjorije reditel
i vódvávník: FLISAR JÁNOŠ,
Murska Sobota.

Ček računa št. 13,586; Imé „Düševní list“ M. Sobota.

Cejna na cejio lato 20 Din., v zvónstvo 30 din.,
v Ameriko 1 Dol., edne numere 2 din.

Izhaja ednók na mēsec.

Naprejplačilo gorivzeme vsáki ev. dühovnik i vučitel.

Spunilo se je.

HÁRI LIPÓT, ev. dühovnik.

Na velki péték žalosti svétek svetimo. Krščanski svét velkoga mrtveca má. Verniki z svojim poglédom na Golgotu gléda jo, gde človečanstva Sredbenik med špotlivim smejom svoji neprijátelov trpi križa britko smrt. Kakši nezgovorni, velki rázloček se nam pokáže z Golgote. Na križi nedužni ágnec Boži, ki sebé gorialdüje za grehe etoga svéta, pod njim pa človeča hüdoba, čarna nezahválnost, ki na Golgotu odvleče i na križ rozpéti svojega Odküpitela. Na križi Jezuš, z Njegovi öči tüdi zdaj dobröta, lübézen i krotkost sija, pod njim pa odnorela vnožina, ki kriči i grdo preklinja Bogá. Na križi Jezuš, ki ešče med smrtnimi bolečinami moli za svoje neprijátele, za nji prosivši od Bogá odpüščanje, pod križom pa veselí popövske vládnice, ki nemrejo Jezušu odpüstiti Njegovo čistost i nedužnost.

Té velki rázloček se ešče bole vidi, če nazájglédamo na cvetno nedelo. Tam so z pálmami, z rôžami, z cvetjóm potróšili Njegovo pöt, zdaj so Njemi pa trnjavo koröno položili na glávo. Tam so svoje obléke prestérali pred Njega, zdaj si pa Njegovo obléko delijo. Tam so ga pozdrávlali z navdüšenov hožanov, zdaj pa kričijo z besnöčov: ráspi ga, ráspi ga. Té so Njemi Dávidov trónuš pontidili, zdaj so Njemi pa križno drévo postavili. Té rázloček je ešče vékši, če si na Jezušovo rojstvo misli-

mo. Té so nebeski angelje dičéco pesem spévali, zdaj pa zémle slabi črvövjé preklinjajo Njega. Té se je vsem lüdém mir i dopádnjenjé glásilo, zdaj pa tö goripostávljeno križno drévo človečo hüdobo i nevošćenost glási. Té lēpa svétlost obsija kmično nöč, zdaj pa svetli dén postáne čarna, kmična nöč. Té se je v radosti odprla néba, zdaj se pa v strašnoj bolečini strösi zemla.

V tej velki rázločkaj se pokáže Jezušova žalostna tragédija, od štere žalostnejše, tužnejše ne pozna svét. Té strašne tragédije zádnji akord naznánjajo ete Jezušove reči: Spunilo se je. Spunilo se je, v toj reči se nahája naše krščanske vere cēla vsebina, punost odküpitelstva. V toj reči se vidi Boža nezgovorna milošča i smílnost, Jezušova sebé gorialdüvájöča lübézen i dika. Kak se že v málom semeni nahája cēlo drévo, tak se nahája v toj krátkoj reči že cēla biblija, cēli evangelióm, néba, zveličanje. Človek je vékše, znamenitejšé nigdár në povédo, kak Jezuš z tov rečjóv, nigdár se je në čüla iz človeči vüst, bole žalostna i dönok tak preveč tröštájöča rēč.

Spunilo se je! Ali ka je tisto, štero se je spunilo? Spunilo se je živlénje, trplénja, mantre, žalosti puno živlénje, štero je človečanstva Odküpitel mogo prenášati. Spunila se je tista pöt, štera je od Betlehema do Golgote vodila, štera je tü i tam z pár rôžicami, ali većinoma z trnjóm bila potróšena. Spunilo se je tisto velko trplénje, od šteroga je vékšega nišče në noso.

I tó se je tak spunilo, da je Jezuš z cêlim svojim živilnjom samo nebeskomi Oči slúžo, tak da je trplênje ponizno i tiho, brezi vsáke tožbe noso. Na tó svojo zemelsko pôť se nazájzglédnovši právi na križnom drêvi: Spunilo se je. I nagnovši glávo, tá je dao Oči svoj dŭh.

Spunilo se je! Zarazmimo i zaprimo v svoja srca našega Zveličitela té reči. Dosta opominanja i návuka zdržavaju v sebi za nás. Ár tŭdi naše živilnje se spuni prvo ali sledi. Ednôk miné vsa radost i blájženstvo, miné smeh, trplênje, žalost, zmenkanje, strádanje, kak sv. pismo právi: I liki je goridjáno lŭdem ednôk mrêti, potom pa sodba. Ednôk se tŭdi naša gláva na vekivečen počinek nagne. Kristušov križ, Kristušova smrt nas naj opomina na premenlivost, da naj mi tak živémo svoj žitek, tak hodimo z rôžami i trnjom posipanoj pôti, tak prenášamo bremen svojega trplênja, kak Jezuš. Naj potom tŭdi mi tak mirno i blájženo lêko nagnemo svojo trŭdno glávo na groba tiho postelo, kak Jezuš tam na križi.

Pregovor tak právi: Vse je dobro, če je konec dober. Našega žitka vsebino, ali je dobro, ali slabo, blájženo ali neblájženo, tŭdi samo konec, smrt pokáže istinsko. Istino má tisti indašnji môder človek, ki je

tó pravo: pred smrtjôv je nišče nê blájženi. Mogôče edno ali drŭgo živilnje nevošçljivo glêdamo záto, ár njemi nikaj ne fali, ár vsega dosta má. Ali je rêsan blájženi, tó se samo tam na smrtnoj posteli pokáže. Tisti biblijski bogátec je v svojem živilnji tŭdi dosta nevošçlivi lŭdi meo, ali kakša žalostna je njegova stáva v smrti i po smrti. I kelko lŭdi je že bilô i kelko ji jeste, ki prážno, brezi cila bodoče živilnje se samo v smrti pokáže Mirno, blájženo mrêti samo li on človek zná, ki je plemenito zvojsküvao svojega žitka boj, ki je pošteno dokonçao svoj zemelski bežáj, z ednov rečjôv, ki je v Kristuši živo.

Ali té reči: Spunilo se je, na Jezušovi vŭstaj ne pomênijo samo telko, da se je dokonçalo, dolizaprlo eto zemelsko živilnje, nego tŭdi tó, da se je dokonçalo tisto delo, z šterim je Njega nebeski Oča zavŭpao, tó je odkŭpitelstva veliko, odiçeno delo. Cêna odkŭpitelstva je pláçana za greh človeçanstva, dokonçalo se je zmírjenje med nébov i zemlov. Vrátá pŭngrada so znôva odprta, štere so se že ednôk zavolo človeçega greha zaprle. Jezuš je odkŭpitelstvo prineso z svojov nedužnov krvjôv i tó záto, ár je bôgao Bogá i lŭdi je pa preveč lŭbo. Záto je lêko od sêbe pravo: Oča, delo sem skonçao, štero si meni dao

Trê deklin hištôria.

Pisala Gyarmathy Žigmondova. — Poslovenço Flisár
ján o š, vp. vuçitel.

(Nadaljávaje.)

III. Čarna deklina.

Irma se je doli pri gnola i spogládila ga je. Pod tém so mater doli pomogli z kočŭja. Zádýjova se je drŭgoga hipa na Železnoga naslájjala, ki jo je skoron nesao do borovjá tla. Zdá se je celô naçi zgôdilo, z-hladnim poglêdom se je vkraj obrnôla od mladénca i Margitko je pri-jêla za ramo:

— Zdá že čŭtim teliko môçi, ka se lahko na tébe tŭdi naslonim, moja čil!

Šli so, zanjimi sta stápala Irma i Železen.

Zádýjova se je nazá zglêdnola i komaj z zakrŭvajôcov razdrastšenostjôv je lrmí právla:

— Idi napré z-psom!

Irma se je ožarila; ali mladénec je niti na pamet nê vzéo i navelki je sopo po deždži balzamni spár.

Vu globokoj peçine legi je šŭmêla Samoš tekôça i na peçin bregáj so se bête skôrje tŭžne, stáre breze nanizávale ober vodé. Gder gder je ložno bičôvje plezilo gori po škřilevkaj, lovêče se za breze. Tam, gde bliščéçi džŭndžni práh seja i vu krepkom obraçáji se lámle šŭmêça voda, je na edno megnenje postano te mladénec; vu globokom presekáji vdíljek glêda vu bajaven snêžni kraj i oči se njemi bliščijo od radosti.

Margitka doj posadí mater, ponŭdí njê friško vodô, pošláta ji roké:

— Tak mama, tak, drága mama! Poçivajte, dokeç vam mí bomo cvêtje bráli.

Vsi trijé so šli i kak pobêrajo cvêtje, Margitka čeres dosta spitávania má, naednôk veliko interesêranje má za Lŭnnêja znánja; mladénec, kak zgotovnostjôv notri pokáže pôleg familij cvêtje, se niti nesômní, ka je deklini spoj edno, k-šterojkolí familiji se drži, ta pepélna levendula, ali te svekel, zeléni plezêçi náras, vu tom

naj je včini, pravično i ponosno je lěko na križi spregôvoro: Spunilo se je.

Spunilo se je! Oh strsnimo se mi vsi, gda tō rěč slišimo. Ár je Jezuš zavolo naši grehov trpo i mrô. Velkoga pétka križno drěvo nam světa, človečanstva hŭdobo pokáže. Velkoga pétka trpěči Boží sin nam tŭdi od naši grehov govori. Ár je On prebojdeni za našega prestoplenjá volo i za naši nepravichnosti je vkŭpzmôždženi. Tō mi vsi prav moremo v sebi občŭtiti i vaddŭvati: Jezuš je tŭdi moj grěh noso v svojem těli na križnom drěvi, tŭdi moj grěh je bio vzrok Njegove smrti.

Eden nemáren mladěnc je z svojim lagojim oponášanjem dosta britki skuz i bolečin spravo svojoj dobroj materi. Zaman so bilé matrne prošnje, opominanja, skuze, nikaj je nê pomagalo. I da bi ešče bole slobodno lěko živo, da bi njemi naj več nišče nê zapovedávo, záto je zapŭsto roditelsko hižo i odišo je v eden veliki váraš. Lŭblěna mati je dosta jókala za siná, dosta se je žalostila, pisala njemi je, naj se vrné, naj nazáj domô pride. Ali on je svojoj materi na njěna lŭbezniva pisma niti odgovora nê dao. V toj dŭševnoj žalosti je mati težko obetežála, vlěgla je i več je nê goristánola. Sini so telegrafirali, da je njegova mati domá na smrt betežna,

sin je zdaj rěsan domô prišo, ali tō dobro mater je žé samo mrtvo najšo. Gda je tam stao pri njěnoj škrinji, pri globokom grobi, gda so grŭde na njegove materé škrinjo kápale, je tak čŭto, da bi na njegovo srce kápale, zdaj začne od bolečine jókati i v grob šče skočiti za máterjov kričěči: Jaz sem vmoro svojo lŭblěno mater, jaz sem bio njěni morilec. Oh kelkokrát tŭdi mi zbantŭjemo našega dobroga nebeskoga Očo, kelkokrát správimo žalost, bolečino Jezuš. Oh kelkokrát ne poslŭšamo na njegovo rěč, na njegovo prošnju, na njegovo zapôved. Vsáki od nás se je na svojo pôt obrno, na pôt greha. Zdaj gda si na velki pėtek postánemo pod Jezušovim križom, zdaj moremo občŭtiti, zdaj nás dŭšnavest na tō more opominati: Jaz sem bio vzrok Njegovej smrti, zavolo moji grehov je prišo Jezuš na Golgoto. Oh Gospodne Bože, oh Kristuš Jezuš odpŭsti mi moje grehe, smilŭj se nad menom.

Tá rěč „Spunilo se je“ nam ne pokáže samo vzroka, nego tŭdi cil. Ár je Jezuš nê samo zavolo toga vzéo na sěbe bremen naši grehov, da bi stem zadovolo Božoj pravičnosti, nego tŭdi záto, da bi Bogá zméro z nami, kak Ežaiáš právi: I rane Njegove so naše zdrávje. Tak je, Njegove rane so za nás právo vrástvo i zdrávje, iz

stráni je z cěla demokrátna; vse namenjávanje njě je tō, kak nájbliže k-sebi držati toga mladěnc, sebi ga zagučŭje z cěla z-vnôgim pitanjem.

Medtém Irma bitro poběra cvětje i Margitka njě skriči:

— Jaj da gedrno berěš, ti Irma, kelko si že nabrála, daj meni tŭdi ništerno betvo.

— Tá ti je dam vse, tak je ti sáma máš šegô materi tá nesti.

Da vsigdár povém, ka smo je vsi vkŭp bráli . . . Malo čakaj, preci je přek vzemem, ali zdá mo běžala, ár znam, ka v-ednom mesti ešče dosta lěpoga cvětja jeste . . . hodta vidva tŭdi...

I na Železnoga se je zg'ědnola, zověča ga z-blisčěčim poglědom, potom je odběžala Mladěnc jo je nasledŭvao; ali Irma je v-drŭgi kraj šla i stánola je na bregá pečini i vu vodô se je zaglědala: na ednom mesti se je Samoš sveklo-čarna vidla, ono krpo je glědala i mislila si je, ka je tam tŭdi tak krištálj čista voda i med sve-

klim kaménjem rávnok tak bistro plavajo pistráng ribe, kak indri, ali od pečine sěnce tō nigdár nemre viditi . . . na njěno srdcé tŭdi gori vrže njěnoga obráza čarnost ténjo i od toga nevidijo i niti neverjejo, kaj tam tŭdi jeste sveklost i cvět . . . Vu rôki držěči pŭšel doli dene na mehôri i sunčevnícô na njega pokrije i pã se vu vodô zaglěda. Ednôk se samo strôsi i zaglědne za hrbtom mater státi, štera razdrastšena erčé:

— Ti lepô berěš meni cvětje! Tak sem mislila, ka ti tŭdi pomágaš Margitki . . .

— Berém mama. — I doli pokrito deždžěvnico dale dene i te lěpi pŭšlič se tam lešči pred máterjov.

— Tō si ti brála, kapa Margitka?

— Mogôče ona tŭdi beré . . . tamtá je běžala . . . i právla je, ka tam dosta cvětja jeste.

— Poglědnem jo. Ti samo ostani tŭ . . . mōč si probam. I kak je začala idti, je zaistino nê čŭtila slabosti: nikša misel je jo gnála. Nê

Njegove smrti za nás odpůšćanje, žitek i zveličanje prihája. Golgotov križ je tak ně samo edna velika tožba, nego tůdi porok Bože milošće. Od tam se našega dobroga, nebeskoga Očo krotki, topeo pohléd smeje na nás. Kak toga pohléda svetli žárki presvětijo Jezušovo dolitekôčo drágo krv, tak se nam pokáže potišanja, mira svetlost. Tůdi na tó gledôč stoji Bože smileno obećanje: I teda se spomeném z mojega závezka, šteri je med menom i med vami. Tó pa vidôči, tó znajôči i čütéči, hvála i radost more napuniti naše srdcé té, gda se na Jezušov križ zglédnemo. Radost i hvála, da je Bôg, kak náš dober i nebeski Oča, kak Oča zapravlivoga, lagojega siná nás znôva na svoje lůbezno očinsko srdcé obino.

Za hválo bomo pa tak meli vzrok, če smo se prvle pod križom vőzjókali i radost za volo našega odkůpitelstva samo tak postáne práva i popolna, če je naša pokora za volo naši grehov tůdi práva i popolna bila.

Treseti srebrni penez.

Dáni je skazlivi, jálen kůi,
čüti je, liki kačé skriven sík.
Treseti srebrni lážás
je premalo za Gospodna žitek!
Judáš tam pri cerkveni dveraj sedi,
vůsta gible, broj, vu sebi guči:
desét dvajsti tresti.

Judáš z trestmi lážjáši cínka —
srdce tůžno, — oči so krváve!
Skrvavile so i Gospodna!
Čüje v edno korbáča šćukanje.
Srdcé njemi mantre črvě vřtajo,
v-edno čté, kak Ga s korbáčom šćukajo:
desét dvajsti tresti.

Pred cěrkvov se golób odávcov
pogodba čüje, vůst neobřídna.
Nega konca penez menjávcov,
prekűpča se nosi nemůdoma.
Za desét, dvajsti, tresti ponůjajo,
Judáš se lampe v-edno giblejo:
desét dvajsti tresti.

Pod bremenom je vkűper spadno,
obráz njemi oblejále skuze.
„Tó skuze doj ne zaperějo!“
Počínka tak nindri náidti nemre . . .
Po kólenaj klečěč ide k oltári,
z vůstami ešće i tam v-edno broji:
desét dvajsti tresti.

V cěrkvi se žoložme spěvajo,
díko dávajo Gospodni Bôgi.
Njemi tó več ne dá lehčóto,
če bár neběsa odprějo gori.
„Ti si zadomestitel, Bôg!“ — spěvajo...
I kak v sebi mrmrá, ga vsi glédajo:
desét dvajsti tresti.

ně je trbela daleč idti: pri ednom drěvi je stá nola, zlecala se je i obráz se ně je ožáro. Na ništerni stopáj med drevjem je Margitka doli vřgnola eden nezábek cvět:

— Jeli bár, ka je lěpi? — i kak je tó pí tale, celô blůzi se je nagnola k mladěnci i milo ga je glédala vu oči.

— Lěpi je, ali da tó káže, ka že nede dosta cvětja cvelo; ár je tů jesén . . .

— No — tó naj neprávijo! Neščem leta preminjenosti! — Pa ono dónok premině, kak vse drůgo premině.

Na teliko lůbijo leto?

— Lůbim je, rada je mam! I njénoga glá sa prijáznost, sivi oči topla sveklost je bogme, bogme ovádila, ka ona „lůbim“ řeč je ně preminôčemi leti bila povědana. — Pred máterjov se je čisto vidlo delo; ali mladěnc je jo pólég řeči vzéo i samo te je čüto nika trosěčega, gda se je pláva mála gláva njegove bráde teknola, kak njemi je cvět vu gombe lůknjo vřeknola.

— Či je tó te slědjen cvět, obdržte ga za spómenek.

— Hvála.

Deklina je mogôče toplěšo zahválo čakala, ár je hitro názdrt stópila, potom se je doj přignola i k-žaréčemi obrázi je přitiskávala ně šůrki list . . . Ali ně je pitala, k-šteroj familiji se drži on brnásti, velke žile majáči list.

Zádyjova se je jáko zedreznola i nazá se je povrnôla: rada ga má! — rada ga má! — Samo ka té samár tó ešće nevě . . .

No, naj niti nevě nigdár! Kak velka sreća je, ka je ešće ně prekesno. I tó tůdi onoj dobrotnoj, vrloj Mini má zahváliti. Ali zdá pa náj se samo nesônni toga nakeliko je postráhšla materé srdcé. K-řmi je šla i nenávadno krotko jo je pitala:

— Irma, gda tak razidete, kak da pá pridete nazáj vkűper? Ár k-meni vsigdár vkűp pridete.

— Leo-a pošlem za njima.

Ti treseti penez srebrni
raztori: „Tū so, nē mi je trbej!“
Preklēta veke vōra bojdi,
zakā sem nedūžno krv ōdao v njē!
„Nesi penezel Tvoji so, krvi cēna!“
Nazāj je dājo, neposlūhājō ga:
desēt . . . dvajsti . . . trestī.

„Ah, nedā se tū odpūščenjel!“
Ka je tū iskao, pokoj tam nājde,
Beži, išče oslobodjenje,
dokeč ga smrt ne zapré, v grob pride.
Krvī cēna na cerkev nesmi idti:
kūpijo tak za njō zemlō k brūtivi,
plāčajo za tō: desēt . . dvajsti . . trestī.

(Szász Béla) Poslov. F. J.

Modrost križa.

Nega ešče ednoga znamenja, štero bi človeki
telko dalō za misliti, kak znamenje križa.

Tam stoji na Golgothi i vrže svojo senco
na vse stotine človeške zgodovine. Nega dōbe,
v šteroj človek ne bi obrāčo svojega poglēda
prōti križi Golgothe. Nišče nemre mimo etoga
križa, nišče se ga nemre ognōti, vsakši more
iskati odgovor na pitanje križa.

Prīdejo mōdri, ki se pozvāne čūtijo za dru-
ge misliti; prīdejo vnožine, ki ponāvljajo modrost
oni velki mislecov i vsi se hvālījo: mi smo rē-

šili skrivnost onoga znamenja, mi smo presvētili
kmičo sence, štero križ Golgothe vrže na člo-
večanstvo.

Prīdejo mōdri i prāvijo: križ je znamenje
trpljenja; križ káže tebi, o človek vsej vrēmenov,
ka te steza zemelskoga žitka ne vodi samo na
svetle vīsine zadovolstva, mīra i radosti, nego
od časa do časa te zapēla tūdi v kmične doline
skrbi, žalosti i plakanja. I človečanstvo, veselō,
ka je zdaj zarazmīlo križ Golgothe, ne obrtūdi
ponāvlati: Tak je: žalosten konec onoga Jezusa
z Nāzāreta je ogledalo vsečloveškoga šorša. Sreč-
noga opomina: pazi se, žitek tūdi tebi pripravla
tvoj križ! Nesrečnoga pa trōšta: ne vcagaj, nej
si sam, prerazmi, ka moreš trpeti i eto znānje
te nāj pomiri!

I prīdejo drugi mōdri i glāsijo: križ je šō-
la za vse, ki z nōvimi mīslimi, z nōvimi spoz-
nanji stōpijo pred človečanstvo. Znājte vsi, ki
po nōvi potāj šřēte voditi človeka, ka te samo
prēk križa, prēk trpljenja prišli na cil! I oglāsī
se dūgi rēd svedokov — gospodārski, politični,
znanstveni i verski voditelje človečanstva — go-
vorēči: Istino mātē. Nās vse je dojšō šorš na-
zarenškoga tesāča. Mi vsi smo mogli trpeti za
svoja spoznanja, mi vsi smo mogli nositi križ istine.

I prīdejo tretji mōdri govorēči: križ i vse
trpljenje na etoj zemli je sād blōdnosti, sād ne-
znānja. Odpravte blōde, presvētite človeka i križ
Golgothe se zriūši; nede nad našim žitkom več
etoga kmičnoga znamenja! I ete modrijāne po-

— No, pošli ga zdā tūdi.

Leo je omurno šō. mama si je nazā lēgla
na ležišče i čakala je. Čākala je kakda zdā pri-
de pred njō, njēna lūblēna či?

Rāvno tak, kak drugōč: ožarjena z-dosta
cvētjem.

— Eti mājō mama i pokrīla je žnjim drā
go māmō. Nikeliko ji je gori na borē povēsila:
naj cvētējo zdā tē vsigdār zelēni borovje tūdi,
to jakše je pa tā dāla vu materē blōde mālē rokē:

— Tō sem pa mami nabrāla!

I te je mama na Železnoga vrgla pogléd i
vārāla je na njegovi prsaj „nezābek“ cvēt i že-
lēla bi vse cvētje vu mālē deklinē bliščēči obrāz
včesnoti. Gorēči čemērje, šteri so se prōti njē
lūbeznike zbūdili vu njē, so čūdni pliv meli na
njēni beteg, zdā je že nikše slabosti nē čūtīla,
k-Irmi se je obrnōla:

— Poj, daj mi se ramo, zdā bom pā z-
tebom šla.

Mladēnec je nika nenāvadnoga nē vido vu
tom, ka ednōk z ednov čerjōv, drugōč pa z tov
drugov se dā pelati. Margitka je pa dosta bole

bila z srdcom zaposlana, kak pa ka bi nakoga
pāzila; ali tēm bole se je sāhsila Irma. Kak je
viditi mama so čemerni na Margitko; Bōg drāgi
zakā? I te je jo edno potvārjanje, nikša mantrā-
jōča misel napādnola i dale je nē vūpala ziskā-
vati, ka zakā bi bili mati na sestro čemerni?

Hej! Nakeliko bi se radūvala drugōč etoj
materinskoj zavūpnosti i zdā jo nakeliko mantrā
tō! Zaman je probala od sēbe odvnrōti tō mi-
sel, nika je nē valālo. Tak se je trāpila, dokeč
so se z temnoga lōga nē vōpripelali, te se je
pred njimi vidla vēs i stāra īndašnja kūrīja, kak
je od ovi drūgi mālī hiž vīsē stāla i na njē bēli
stenāj bodōčega divjega trsja venjige so se od
zahājājōčega sunca leščēči trākov žarile, na ed-
nōk je vse čisto stalō pred njōv. Zakaj bi tajila
sāma pred sebov? Mati je na pamet vzēla, ka
se Železen i Margitka radiva mātā, tak de njē
po etom prijtēnēši te īndašnji, stāri hram, z īn-
dašnjim ogrādom i stvārmī: či je že ednōk ko-
nec onoj lēpoj senji, vu eti de iskala i mēla ra-
dost i otāvlanje. Ali zāto je srdcē jāko bolelo i
njē blōdost je očividna bila.

zdrávla nájveč lúdi: dužo smo vás že čakali, odkúpitelje světa. Istino máte: porušmo tó stáro i zidajmo edno nóvo človeško družbo! Šlo de, vej je človek dober, samo povčiti ga trbej. Znánje nás odkúpi od trplénja. Znaménje križa pa nede duže obsenčilo našega žitka! —

Ali zaman je vsa módrost lúdi. Znánje nede odkúpilo človeka. Ešče tak velka civilizácija

ga nede srečnejšoga napravila. Križ nam ostáne. Križ de mogo nositi človek, dokeč de samo živo na zemli. Ali blóдите túdi vi, prvi i drúgi modrijáni! Túdi vi nemrete Jezušovoga križa odpraviti! Zaman trpite. Vsakši de samo svoj križ noso. Križ Golgothe na veke samo Jezušov križ ostáne. On ga je pa nej noso nam na példo, nego nam na odkúplénje. D.

Tak lúbim Te.

FRIDA KOVATŠ.

*V Betleheml se je naródo,
prineso nam je bláženstvo,
na Golgothl je mogo mréti,
preléjo tam tó krv světo.*

*Od smrtnih grêhov nás odkúpo,
na križ rozpétl mantrao se,
ranjene roké je razpréstro:
„Glej, človek, glej, tak lúbim Te“.*

*I v slédnjom težkom smrtnom boji
je bila žela njegova:
„Odpústi Oča, tēm nesrečnim,
podárl njim odpúšćanje“.*

*Če hodlmo zdaj ml nesrečni
po težkej pôtl, Golgothl,
te bojmo mirni, vdáni, státni,
pokorní njegovej vólli.*

*Naložmo si te križ preteški,
znaménje vôle njegove
i srcé naše naj prepèva:
„Glej, Jezuš, glej, tak lúbim Te“.*

Stôp edne dúše na stezo resnice.

Pod etim titulom spisúje svoje borbe za istinov Weššelényi Mikloš evangeličanski dúhovnik-kandidát, bivši rim. kath. plebánoš. Ete k nam povrnjeni dúhovnik je zdaj 35 lét star. Po svojoj velikoj maturi je v Rimi na vseučilišči zvršo svoje včenjé. Po svojoj posvetitvi za dúhovnika je v Egri i v Segedini bio profesor verenávuka, predgar i voditel Collegiuma Emericum. Svoje dúžnosti je vsigdár odlično i pohválno spunjávo. Njegovo omurno vlečénje k protestantizmu se je pred létami začnolo, gda je vu dotikanje stôpo z ednim bivšim svojim sošolcom, ki je túdi r. katoličanec bio, zdaj pa je obćnomi pošlúvanji se veseléči protestantni dúhovnik v Budapešti. V jeséni 1936. leta je v Kanádo prišao za dúhovnika i 1938. dec. 9 se odpovedao z plebánoške slúžbe i prestôpo je na evangeličansko vero. Zdaj na Kanádskej evangeličanskoj teologiji ta potrebna dopolnilna včenjá dokončáva, naj potom kak evangeličanski dúhovni pastér glási povsédi Kristušov světi evangeliom. (L)

12.

Dnez nebomo šli na izlét — je právla Zádýjova, na drúgi dén — več pisem mi trbè pisati.

To prvo pismo je k-Železnomi šlo, zahvánila njemi je, ka se je dotegamao trúdio, ár odpotújejo; i tak dobro zná, ka mladénec túdi more idti, kak samovolec na velko mujštro. Potom je možévi pisala edno silno pismo, naj se domô pašči, ár nevolá jeste. Trélje pismo je k-bratanci šlo, Menjhért Tomáši. Té se je v-onom kráji držao, gde se je Zádýjova narodila i gde je te plávi Maroš i Aranjoš i kre šteri ono dobro vino rasté. Gorice je bár že filokséra zničila, ali pri Tomášovi so ešče itak obdržali veséle brátvé. Te stári gospôd i njega tůvárišica sta se vu nikom né pôdala k-nôvi vrémenov návadom: ka je nóvo, tó vse do ednoga na oni indašnji, dobri návad i morálov zničénje slúži.

Tak so brátve obdržali. Na indašnjega stároga hrama sténi je ešče blo ništerni trs, šteri

je ešče vodio desét, dvanájet grôzdekov, té so pôbrali doll, ali vu vréhi so goríce preišle, tam so záto kúhali kúretine z laškami, nadenjeno zelje, na rážnji prážene i pečene prásce, šteri koža tak prašči pri jesti i vónepovědanoga žmáha je; gori so sklali vsáke féle dobrôto na dúgi sto i vesélo je tekla brátva. Zláte licojne stáro vino je tak teklo, da bi je z-nôvoga točili, tó je brátva! Po slivôvja trbti so plésali friški čárdáš ples, ár so cigánji nestanoma tákšega igrali, zagvúšno so drúgoga plesa né znali, no pa da je stári gospôd, Tomáš oča tak držao, ka drúgoga niti né trbè.

I z ov kraja Maroša i Aranjoša brégi so ešče indašnje návade cvele i oni stári hiž prebiválci so jáko pazili na tó, naj nóvoga vrémena hlád tá nepride i nekvari z-ponôvlenjem starine.

— No, žena, k-koncovi pride na brátvo ednók Margit túdi.

— Lehko bi prišla prve túdi, gda je ešče bilô kaj brati!

Ženski kotiček.

Konfirmácia.

Samo pár kednôv ešte i čas konfirmácie je tú. Si že gda premislila, drága mati, keliko dŕžnosti Ti naloží té čas? Tú i tam čujem gúčati od konfirmácie. Ženske se potôžijo, da je njihovo dēte doraslo za té svēti opravek. Starajo se, ka trbej deklini nôvo obleko i pojbi nôvo opravo. Punčuke trbej kŕpiti i srakico, deklini pantlik v vlasé. Teda me žalost obide.

Je tō cēla skrb materina, da dēte dostojno oblečē na ete svētek? Keliko več skrbī bi mogla mati položiti v dŕžno razvijanje svojega deleta? Kak odrpte so deteče dŕže rávno te, če se pripravijo na konfirmácijo. Keliko pitanj mantra deco. Vse v šoli pri verénávuki tŕdi ne razmijo, sram jih je, župnika pitati. Kak lēpi je té čas lejko za mater! Deteti razloží ešte ednôk cēli návuk po svojem, ešte ednôk deci na srcē položī veliko dŕžnost, štero mámo spuniti prôti Bôgi. Mati nájde vsigdár nájbole pripravno reč, štera ostáne v detečem srci; dúga leta se spominja na materino včenjē. Kelikokrát obrné odráslôga človeka spomin na dobro mater od hŕdôga djánja.

Če pa dēte domá čŕje samo od nôvoga gvanta gúčati, te se zgodí, da samo na tō misli i veliki svētek vidi samo v nôvoj oblēki. Ali je nē vseedno, v kákšoj oblēki stôpi pred oltár, da vžíva prvo svēto večérjo? Nē je bole potrebno,

da je deteča dŕža čista i okinčana z pobožnostjov? Kak grdo je viditi, če si deklina pred oltárom poprávľajo skondrane vlasé i dečki se obráčajô i glédajo nazáj, što vse je v cerkvi.

Deteti povedati, da je té svētek svēti, da se v toj vôri nesmē misliti na drŕgo, kak na tō Božo lŕbéznost, štera dá deci ob prvím priliko, da obžalŕjejo svoje grēhe, tō je materina dŕžnost.

Lēpa naváda je tō, če dēte, štero ide k prvoj spôvedī, stôpi pred roditele i jih prosí odpŕščanja za vse včinjeno hŕdo v detinskôm časi. Lēpa naváda je tō, če stôpi dēte k svojim pajdáši i njemi dá rokô, da njemi odpŕstí, če ga je gda razžálo z rečjôv ali z djánjom. Što more dēte navčiti té lēpe naváde? Samo mati!

Mati, tŕdi Ti máš dŕžnosti na té dēn. Lēpi svētek je konfirmácia, na šterôga se vsi radi spominamo. Glédaj mati, da té dēn kak nájbole lēpôga napráviš svojim deteti! Če si sirôta ali bogáta, tō je vseedno. Malo nika lejko včiniš té dēn za svoje dēte, naj zná, da je té svētek njegov svētek. Glédaj, da napráviš vse delo za tisti dēn že eden dēn prvle. Glédaj, da že rano v gojdnô opráviš živíno i hišno delo, glédaj, da je zájtrk že na rano na stôli, tak da máš edno vôro čas za svoje dēte. Če tŕdi nigdár ne moliš z svojim detetom, tisto jŕtro vzemi molitvene knige i prosí svoje dēte prijazno, náj s Tebom molí. Ne preklinjaj že rano v gojdnô i ne kriči i krégaj se, ka je kesno i Ti dosta dela máš. Ednôk v leti je lejko mir i veselje v Tvojoj hiši.

— Ejh! Ka? Jeli pa nega pri nás ešte itak brátve, rávno tak, kak inda i dokeč bom pri pámeti, bode vsigdár! Nē je prišla do tēga mao, ár so njē deklina mále bilé, zdá že tak drži, ka nē trbē pod podviz djáti svēče i tŕdi pravico má, či eti poglédne okôli za srečov. Margit je celô tákša, kak so njē mati bili, ona je tŕdi znála pošŕvati to prebráno rodstvo. Margit dobro zná, ka je eti tisti gospôd, ki se je za gospôda narôdo, i nē on, ki si ga samo tak správi, kak kapŕt . . . Lehko je mirovna, ár pri meni bogme nenájde zmēšanôga tŕváristva.

I té stári pár, od vŕih do špica si dogučita delo, či ešte povékšati ščēta račun brátve gostév i za rodbinski deklin volo, ešte štere familie naj pozovēta.

— Nanjé valôn vrli mladēnci so Aranjošovi tŕdi . . .

— Bôg vari žena! Jeli pa nevēš, ka njim je mati ednôga svinjtráta hči bila. Sam jas bi

nebi rad bio, či bi mi na familie drēvi edno tákše imé bilô i tak Margiti tŕdi neželém!

Tečas, ka je Margit mama z hčérama prišla, sta Menjhérti starca vkŕppostavila imenik tak, da naj nede na familie drēvi hibe.

Na silno pozvánje je Zády tŕdi domô prišao i čŕdŕvajôč je glédao na ženo, štera se je celô pokrepila, ali ešte bole se je čŕdŕvao nad tēm, ka njemi je žena skrovnôga povēdala.

— Velika nevolá jeste! Margitka se je vu Železnôga zalŕbila!

— Tō bi ešte nikša velká nevolá nebi bila Margit . . .

— Za Božo volo, samo tiho boj! Tō pa dŕnok nemisli, ka naj eden Železnôv sin bode moj zet inô Železnôva moja sváterja . . .

— Pa bole na njē valôn, bôgšega karakterá zeta, kak je Železen, nigdár ne boš mēla . . .

— Ne mantráj me! Ne mantráj me! — I prvēši jočni krč se je ponôvo i po dosta, dosta

I vídla boš, drága mati, kak mirno, kak pobožno de šlo Tvoje dēte v cērkev. Tisti domāči mir, tisti svētešnji občútek že vpliva na detečo dūšo. tak, da de tūdi v cerkvi pobožno poslušalo rēč Božo.

I domā pripravi málo veselje. Tō je tak lejko. Nē trbē pēnez za tō. Kakštēč si sirōta, tisti dēn pripravi za dēte obed, šteroga rada má. Speči kákšo pogačo, pokrij mizo z bēlim prtom, v kupico deni pár korin, cēla držina nāj bō pri obēdi. Moli glásno pred obedom i povej Bōgi hválo za tē dēn.

Náj te nede sram, drága mati, če Te dēte začúdeno poglédne, ár je tō ne navajeno; vse globše se njemi potisnejo reči Tvoje v srcé i srečno i vesélo bode.

Tō vse so mále stvari, štere vsaka mati zmore i štere oslánejo deteti do smrti v spomni, Ti pa boš veselá s svojim detetom.

Frida Kovátš.

Poganski áldov.

Mrō je eden moški. Velka razburjenost je zavládala med rjávimi Pápuanci. Mláda vdovica je glasno se jōkajōča sedēla pri mrtveci. Drúge ženske so zráven kúrile i z vėkami odgánjale mūhe. Moški so grozno divjáli i so v svojoj slėpoj besnosti porúšili edno stēno pokojnikove kuče. Zdaj so sedeli na tlē i so si odpočinoli od svojega divjánja.

skuzaj sta si dōnok dogúčali, ka de Margit z hčerama dōnok šla k-Menjhért strici, Zády pa domā ostáne.

Ni edna deklina je nē šla rada i Irma je tak vzéla slobōd od konjév, od juvčarov i od Leója, da bi se na veke razlōčili. Margitka je pa z-tak skuznátimi očami glédala na Železnoga i roké so njē tak drgetale, gda je je na slobōd ponúдила, ka je mladénca srdcé nikšo temno čútēnje prehodilo. Na drúgi dēn je on tūdi odhájao i tam na muštra prestori, med rožjá strelbov, kak njemi je v-pamet prišlo, bliščēče leto z izlėtki, toga lehkoga gorijemánja, znanosti želna čarna deklina i pri slobōdvzėlji one skuze vu pláve deklina očáj, od toga je nē šteo sam sebi računa dati . . . Li dosta sledi je prerazmo svoje srdcé.

Margitka se je pár dni žalostila, potom se njē je jáko povidlo to nōvo tūváristvo i ples. Gda je od zvūna, med šōšnjojōčim listjom hlad-

Te se je med njē postavio eden moški, oča jōkajōče vdovice. Za hip je obnėmo, potom je na glás zakričo, divje zamahno s svojov dárdov, priskočo i presmekno to mládo vdovico, svojo hčér. Na mesti je mrtva bila.

Strašno djánje očé — jeli? Ali čúdnō je bilō tō, ka je od navzōči niti eden nē odpro vūst, naj bi pokáro morilskoga očó.

Samo misijonár ga je brítko opomino: „Tō djánje je gnúšno, brezsrčno!“ Pápuanci so začúdeno poglednoli misijonára i pitali: „Ka práviš?“ „Právím, ka je djánje etoga očé divje i živinsko bilō. Vendar so pa ti drúgi nikaj nej bōgši od njega. Lejko bi zabránili vmorjēnje njegove hčér. Vsekako bi se pa mogli nad njegovim djánjem zburkat!“ Odgovor se je gláso: „Misijonár, ti tō ne razmišl!“ I gda me je nikši mladénec ščeo povčiti, njemi je eden stárec čemerno pravo: „Muči, on itak nede razmo!“

Ka je trbēlo eti zarazmiti? Vnōgo. Ali tō sem seveda samo sledi zarazmo. Ka je oni oča včino, je v očáj Pápuancov nikaj zōsebnoga bilō, ali nej edno zōsebno sramōtnō djánje, nego eden zōsební áldov. Seveda njemi je njegova hči drága bila. Ali áldūvo jo je za svojega zeta. S tem, ka jo je bujo, jo je za njim poslo v králestvo mrtvi. S tem, ka je svojo hčér bujo, je tūdi njej edno dobrōto včino: pá jo je vjedino z njénim tūváristom. Pred vsem je pa svojemi zeti zvėsti ósto. Svojo hčér njemi je ódo. Ona je na veke njegva mogla biti. Zató jo je za njim poslo on, njéní lastiven oča. — Edno grozno svedōstvo kmíce poganstva. (Z „Freimund“-a) Posl. D.

no bilō, teda je od znōtra, vu indašnji stári hižaj teklo razveseljávanje i gostjé, vármegyōva gospodsko lūdstvo, tak da bi samo edna familia bilí, vu znášanji i mišlėnji. I tō je jáko dobro spadnoli Zádyojci tūdi.

— Li med svojov fajtov se samo lėhko razveseljáva z-právím srdcom človek! — je právila, med šterim, či je li mogōče bilō i Margitka tūdi lehko čúla, je na te „zrastšene“ pelala tūváristvanje i na nē glihnoga réda ženitvi. Nedovėdnost njē je tūdi na pomōč prišla: vu sōsednoj vėsi, edne indašnje familie mladíka je silov štela idti k-kertėsa lájdinanta sinē za ženo. Roditelje so jáko prōti bili, tiva mládiva sta se jáko žalostila, ali da je nē bilō kaucie, privadila sta se k-tomi nemogōčemi i deklina je že v-zároki hodila z-ednim k-njē valón mladéncom i mater njē nemantrájo srdčni krči, kak vu lájdinanta vrėmeni. (Dale.)

Rázločni máli glási.

Radosti glás: „Kristuš je naše gréhe sam gori nesao vu těli svojem na lěs, da gréhe ostá vivši pravici živěmo, z štere ranami ste zvráćeni“.

Z našega Gustáv Adolf drúštva: V pretečenom leti je Gustáv Adolf drúštvo naše púšpekije melo 115 399 dinárov notrijemánja. Poedina filijálna drúštva so nábrala: Báčka 28 224 din, Banát 5 880, Srem 18.093, Belgrád 5.485, Sávská banovina 14 101, Bosnija 4 650, Prekmurje 13 217, Drávská banovina 22.133 din. Na dúšo pride v celoj púšpekiji 1.05 din. Po šinjorijaj: Slovenija 9.13, Belgrad 2.74, Sávská banovina 2.57, Srem 1.11, Báčka 0.72, Bosnija 0.64, Prekmurje 0.63, Banát 0.47 dinárov. — V šesti lětaj delovánja našega Gustáv Adolf drúštva so poedine šinjorije dobile na podporaj: Sávská banovina 63 000, Bosnija 52 300, Prekmurje 47.000, Báčka 45 000, Srem 43.000, Banát 27.000, Slovenija 21.000, Belgrád 6 500 dinárov. Od gmajn so nájveč podpor dobile Apače: 36 000 dinárov.

Soboško žensko drúštvo je v nedelo 5. márcia držalo svoje rědno lětno správišće. Z predsedničkoga naznanila smo vidli vnōgostránsko slúžbu našega drúštva. Gmajno je obdarúvala s pečmi, šolsko deco z oblekov na božič, beležnice je vzelo v svojo oskrbo, pomōč skazúvalo nesrećnim. Správišće je samō od sebe brez vsakše prošnje, odōbrilo dár 1000 dinárov na zidanje selanske cerkve. Intereše fundacij sta dobila gimnazijca Kerčmár Ervin i Hanzel Vladimir. Drúštvo si je na mesto Kovátš Annuške izvolilo za tájnicu g. Ruža Gizelo.

Selanci poběrajo dobrovolne dáre za zidanje svoje cerkve. Té prilike se je poslúžo eden ešće nepoznání hūdobnják i se je pod iměnom Kocet Štefana, ki je v Pužavci poběro áldove, istočasno zgláso v Černelavci i je nábro že nad stō dinárov, gda so njemi vkrajvzeli njegovo „nabírálnu polo“, na šteroj je ponevěro pečat i podpise. Opozárjamo záto vernike, ka Selanci s knjigami poběrajo áldove, v šteri je pečat križevskoga župnoga uráda i podpis križevskoga dūhovnika. Pōleg toga Selanci ne hodijo sami, kak oni poběralec, nego vsikdár s kurátorom dotične vesnice.

Na Dijaški dom so darúvali: Kredítna banka v Murski Soboti 300 din, Kraljevská banská uprava v Ljubljani 500 din, soboško žensko drúštvo 200 fašenski fánkov.

Puconci. Fara je rědno lětno správišće februára 23 ga měla. Po vrělom spěvanji „Hodi knam, Boží dūh světi“ pesme i molěnji je správišće z živov pazkov poslūhšalo lětno naznanilo dūhovnika, štero je vsebovalo vse prestore cerkvenoga dela. Správišće je odobrilo gmánske račune pretečenoga leta i preračun tekočega leta. Naznánje je vzěti pdstop Kūhár Štefana fárnoga inšpektora. Za nōvoga inšpektora je z vkūpglášnov navdūšenostjov zvoljen Vljaj Štefan odvetniški pripravnik, za podinšpektora pa Titán Józef šolski opravíteo. Vvkūpglášno je nazájzebrána polovica presbiterov, šterim je 6 lětni mandát pretekao, li na mesto mrtelnoga Bánfi Józefa je zvoljen za nōvoga veškoga kurátora v Moščance pok. sin Bánfi Štefan i na mesto mrtelnoga Zorko Štefana sin njegov Zorko Jánoš za nōvoga prešbitera v Lemerje. — Štípendij vu šumi 250—250 Din z fundácie sebeborskoga nemeškoga Luthár Gergora i famillje je votirani Kováč Lajoši i Podlessek Jožefi, juristoma v Ljubljani.

Gornja Sláveča. Na Gustav Adolf podporno drúštvo je vkūperprišlo 1939. leta vu našoj fari: Gornja Sláveča 128 D., Dolnja Sláveča 50 D, Kuzma Matjaševci 48 D, Sotina 83 D, Serdca 49 D, Nuskova 72 D, Sv. Jurij-Rogaševci 28 D, Večeslavci Pertoča 23 D, Gornja Lendava 66 D, Vidonci 12 D. Naběranje domačega dūhovnika: 446 D, cffert. I 6 (na Trěkrálovo) 50.75 D. Domáči katehet je v šolaj med decov vkūpernábrao 118 D. Vsevkūper je prišlo tak vu našoj fari letos 1173 D. 75 p. (lání 1129 50 D). — Dne 19. febr., v nedelo po božoj slúžbi je melo tuk. ev. žensko drúštvo svoj lětni občinski gijulěš. Zanimanje za té gijulěš je bilo preveliko med kotrigami ženski članic. Dve odbornici sta bile zvoljenivi: Kozic Jánošova iz Serdice i Pozvák Jožefova vd. iz Gor. Sláveč. — Jan. 29. držána prva plesna veselica v gostilni g. Fárteka se je dobro obnesla. Z tem potom se znōvič zahválimo tistim, ki so dobrovolne dáre poslali drúštvu pri etoj priliki! — Žensko drúštvo je sklenolo, ka de v posti eden verski zadvečarek držalo v cěrkvi. Boží blagoslov náj sprevája delo etoga drúštva.

Samovolni dári. Na goridržanje Dūševnoga Lista: Šiftar Franc (Novak) Gorica 5 D, Zorko Janoš Lemerje 5 D, Čelak Štefan Lemerje 3 D, Sapač Jožef Brezovci 2 D, Drvarič Liza Predanovci 5 D, Zrinski Štefan Moravci 20 D, Kodila Kalman Pečarovci 5 D, Pěntek Franc Po-

lana 4 D, Domjan Štefan Brezovci 5 Din, Š f
tár Marija Maribor 10 Din. — Na nesprhlívi
vénec Luthárove Fliszár Šaroite: Bác Šandor
Brezovci 10 Din, Jošár Franc Strukovci 20
Din, Heklič Józef i Edith Murska Sobota 20
Din, Drvarič Jánoš i Horvath Šandor Dolina
10—10 D, Andreč Vilma Predanovci 10 D, Lán-
šček Jožef Ivanovci 10 D, Škaper Marija Vaneča
5 D, Pörš Janoš Polana 20 D, Benčec Paula
Brezovci i Škerlak Ivan Lemerje 10—10 Din. —
Na Dijački Dom: Weren Józef veletrg. Celje
50 D, Šándor Lajoš Gorica 10 Din. — Na jubi-
lejní fond Luthár Adama: Weren Józef Celje
100 D, Kodila Liza Markišavci 10 Din. — Vsem
nájtopleša hvála!

Turobni glási. Zádni mēsec so se z Pu-
conske fare odselili vu večnost: vd. Temlin Ana,
roj. Flisar na Gorici, stara 74 l.; Emri Franc v
Moščanci, st. 75 l.; Cipott Marija na Gorici, st.
26 l.; Lopič Mihalj na Vaneči, st. 72 l.; Cigüth
Janoš na Vaneči, st. 31 l.; Erdélyi Mihalj na
Vaneči, st. 79. l.; vd. Železen Roza, roj. Benčec
v Pužavci, st. 55 l.; Bedők Janoš na Vaneči, st.
68 l.; Pörš Mihalj v Pužavci, st. 90 l.; Šftar
Geza v Sebeborci, st. 24 l.; vd. Sapač Julia, roj.
Kuzic v Lemerji, st. 77 l.; Tkauč Štefan v Se-
beborci, st. 69 l. i eden otrok v Brezovci. —
Naj májo sladtek grobni sēn i blāženo gori-
stanēnje!

Pošta. Franc Zakocs, Newark. Pēneze za
kalendarije prejēli. Istinsko zahválnost Vam vad-
lūjemo za trūd i vrēlost pri razširjāvanji. —
J. Hašaj, Pert Amboy. Popravek smo zvršili i
potom samo faktični naprēplačnici dobijo naš
list. Pozdráv! — Šebjanč Karol v Štúlncei 35.
Dūševnoga Lista 1, 2, 3 številko smo Vam na
prošnje poslali, štero ste mislim dōbili, 4. štev.
Vam zdaj pošlemo. Či štera številka zaostāne,
na vašoj pošti reklamālivajte. — Reditelstvo.

Berlín má med 4 mil. 100 jezero prebi-
vālcí 3 mil. evangeličancov, združeni v 153 gmaj-
naj. Berlín má 186 evang. cērkev.

Japonski znanstveniki namenijo vsa dela
našega reformatora na japonski jezik obrniti i
vōdati. Delo de trpelo kākši 10 lēt.

Na Vogrskom se je združo krōžek evang.
juristov, sodnikov i advokátov, šteri se shājajo
k rēdnomi zbrodijāvanji sv. písma.

50 lēt verske sloboščine na Japonskom.
Pred 50 leti je dobila Japonska nōvo ustāvo,
štera je kak prva dāla državlānom versko slo-
boščino. Od tistoga časa znājo krščanske misije

slobodno delati na Japonskom, štere so v pr-
vejši stotinaj vnōgo krvāvi pregānjanj mogli
pretrpeti.

Mussolini i biblija. Znāno je, kak visiko
preštima Mussolini svēto pismo. Tak je že dávno
zapovedo, nāj se v šolāj i v vojski pridno tāla
i čtē sveto pismo. Gda so njemi nej dávno zrō-
čili edno nōvo prestāvo nōvoga zákona, je pra-
vo: „Ščēm, nāj profesori i vučiteli v vsej itali-
janski šolāj čtējo i razlāgajo sveto pismo, šte-
roga znamenita i vāžna mesta se šolāri na pa-
pamet morejo navčiti.“ Svet de mogo poslūšati
na tākše reči!

Z Rusije. Sovjetski list „Trud“ se tōži, ka
se med delavstvom v novejšem časi pōleg brez-
božnikov nājde vse več organizirani proti brez-
božnikov, ki so si postavili za cil, bojūvati se
proti brezbožniškoj propagandi. List se tōži nad
tem, ka je delavska zveza ne brāni v njihovem
delovānji.

V Švici se trūdi cerkev na tom, naj dosēg-
ne dostojnejšo posvečūvanje nedele. Eden tōza-
devni traktat se je v 50 jezero izvodaj razširo
med prebivālstvom.

Stānje krščanske misije. Na Japonskom
jeste 210 jezero protestantov i 100 jezero kato-
ličānov. V Hollandskoj Indiji je protestantov dos-
ta več kak katoličānov (protest. 1 mil. 500 jeze-
ro, katoi. 380 jezero). V Indiji, gde je več kato-
ličānov, protestanti hitreje narāščajo (protest. 2
mil. 400 jezero, katol. 3 mil. 300 jezero). V Sred-
njoj i Južnoj Afriki jeste 3 mil. 300 jezero pro-
test. i 3 mil. 700 jezero katol.

**Prva svetovna konferenca krščanske
mladine** od 24. jutija do 2. augusta bode držā-
na v Amsterdamu.

Gandhi, voditel zatiranoga indijskoga ná-
roda je pravo: „Zaka gučite telko od evangelio-
ma? Vej če edno dišēčo rōžo v vāzo položijo,
jo vsakši na pamet vzeme, ár s svojim dišom
napuni celo sobo. Nej je potrebno, ka bi hišni
vért pri rōži stao i bi svoje gōste spomino na
lepoto i diš rōže. Tak bi mogli vi krščanje s
svojim svētim živlēnjom vsej lūdi pogléd na sé-
be obrnōti, nāj bi čistost vašega žitka sāma od
sébe svedočila. Vsakši bi na pamet vzeo mōč evan-
gelioma, brezi toga ka bi trbelo od njega gučati.“
Krščanstvo z vūst Gandhija vzeme eti opomina-
nje Kristuša: „Tak se nāj svēti svetlost vašā
med lūdmí, da vidijo vašā dobra dela i dičijo
Očo vašega, ki je vu nebésaji!“

Dánska cerkev za cíle krščanske zvönejšje misije na leto 2 milijóna dánski krón potroši. 240 dánski misijonarov dela med pogáni, štere podpéra 1400 domačinov.

Sovjetske oblasti so znamenito cerkev sv. Petra i Pavla v Moskvi nazáj dále cerkvi.

V **Rimi** se je eden auto zaletel v níkša híšna vráta, štéra so se porúšila. Pri tom se je skázalo, ka je na vrátaj one stáre híše bíla slika s 5. stotine, kázajóča Marijo z detetom Jezušom.

Sestre v svetovnoj bojni. Preprósto slúžbo bolníški sester v svetovnoj bojni opišúje edna nemška kniga. V bojnskoj slúžbi je bilo 92.000 sester rdéčega kríža, 17.200 katoličanski nún, 11.231 evangeličanski diakonis i 1.100 žensk evang. drúštev. 255 nún i 71 diakonis je mrló v bojni.

Dogodki zádneho mēseca. Češko-slováška republika je razpádla. Slováški parlament je 14. márcu ednoglásno skončo, ka se lóči od Češke i samostojna držáva postáne. Češka, štéro je zasédla nemška vojska, autonomna držáva bode pod nemškov obrambo. Podkarpátsko Rusijo pa so nazáj dóbili Vógri. Vogrska jo je že zasédla. — Anglija i Francija sta že priznále generála Franka za vladára Špánie. V komunističnoj Špániji, zósebno v Madridi je do krvávi borb prišlo med rdéčimi sámimi. Franko zbéra vojsko okóli Madrida i se pripravla na njegovo zavzétje. S tem de se tá dúga i krváva bratomorna bojna dokončala. — Špánske komunistične bojne ládje so zbēžale v francoska pristanišča, gde je razorožijo i je přek dájo Franki. — Naš parlament je dokončo proračunsko razprávo. Ministerski predsednik Cvetkovič je gučo túdi od hrvaškoga pitanja i je izjávo, ka jo naskori namēni rēšiti. Hrvaški listi pišejo, ka se sporazum s Hrváti samo po nōvi tájni volitvaj lehko doségne. — Edno znamenje nōvoga ozráčja notránje politike Cvetkovičeve vláde je túdi tó, ka so z Lepogláve vōpústili 19 politični káznjencov, štere so njihovi politični somišleniki v Zágrebi ósvetno spréjali. — Romunski zunanji minister je obisko poljskoga

zunánjega ministra Becka. Cil njegove pōti je bíla poglobitev prijátelstva med obema držávama. Poljski zunánji minister se je zavézo, ka de se potrúdo, náj se kem prve doségne vogrsko-romunsko prijátelstvo. Na tom se trúdíjo túdi italijánski diplomáti. — Ob prilíki romunskoga obiska v Varšavi se je skončalo, ka Poljska i Romunija dáta skopati velkí kanál, štéri bi zvézo Baltsko mōrje s Črnim mōrjem. — Kardináli so za nōvoga rimskoga pápo izvolili držávnoga tájnika pokojnoga poglavníka pápínske cerkve, kardinála Pacellija, ki si je navzeo imé Pij. XII. Med velikimi ceremónijami so ga krónali. — Voditel zatiranoga indijskoga národa, Gandi, je skončo dosmrtno gladúvanje, če indijska vláda ne bi pristánola na níšterne reforme. Ár bi dúgo gladúvanje za prestaranoga Gandija smrtno nevarno znaló biti i se je národ že začno upirati, se je vláda po štiridnévnom gladúvanji Gandija pripravleno izjávila za dotične reforme. — V japonskom váraši Hirakáti je explódirala velka fabrika municije. Explozija je tak móčna bíla, ka se je vnógo híš porúšilo i je nad jezero lúdi bíló oranjeni i vmorjeni. — Póleg gospodárske pogodbe med Nemčijov i Itálijo prišestne dnéve 37 jezero Italijanski poljedelski delavcov odpotúje v Nemčijo na sezonsko delo. — Soboški občinski odbor je odóbro proračun v visini 2 milijóna 300 jezero dinárov. — Na zborovánji zvéze poljedelski delavcov v Soboti je gučo túdi minister Snoj, ki je med drúgimi pravo od hrvaškoga pitanja, ka je eto túdi slovensko pitanje. — Naš prosvetni minister je v parlamenti opisó razvoj našega šolstva: leta 1920 je bíló v našoj držávi 6846 národní šól, zdaj pa jeste 10.448. Račun gimnázij je naráso z 138 na 200. Potrēbna je ešče nastavitev več jezero národní šól.

„Níkše vrástvo i níkši tanáč mi ne bi pomogo, če ne bi přišo Kristuš, ódpro bíblijó i mi přek svoji rēči pōsto tanáč i trōšt“.

Luther.

Vera je gvášnost brez dokázov.

Evangelium v Itáliji

Napředává: SILVÁNUS.

Oni pápi, ki so se za posebno pozvánoga občutili, naj jeretništvo z ognjom i železom vó preprávi, so ti že večkrát omenjeni IV. Pavel, prvejši kardinal Caraffa od 1555—1559 i V. Pius, te prvejši Inqu'z'tor Ghislieri. — IV. Pavel je že 79 let star bio, gda je na pápe stolec prišo i je priségno za očišćenjé rimske cěrkvi i pápeštva. Ali te rimski dvor je tudi njega za seboj potégno v politično náklonost z mržnje proti vladárstvi špánski kralov v Itáliji.

Eta politična mržnja pápov, štera je vküpyézana z razširjenjem njihove svetske oblasti, je približno tudi zrok napředjenja proteštantizma v Nemčiji. VII. Kelemen je na primer prisilo Ferdinánd kralá, naj hitro mēr zvéže z Hessenskím Fridrikom i se naj vadlúvájnska pitanja zapleté. IV. Pavel je svojega bratránca Caraffa Karela za kardinála imenúvao i z tem nej samo za vodítela svetski, nego tudi verski del napravó, „šteroga rōka je do laktá v kvi plavala“. Gda je pápa vido preklénstvo svojí breznáshajui svetski nakanénj, je tó zapústo i se je nazájpodao v svoje versko reformíranje, med šteri je na prvom mesti staló vópreprávenjé proteštánskoga jeretništva. Tudi očišćenjé cěrkvi od nevředni čestnikov, notrípelpanje vékše ceremonije i prěcimbe pri Boží slúžbaj je bio cil njegovoga plána. Mísel i briga za Inquízicijo ga je napunila do smrti. Eta odlóčena náklana mísel ga je oslepila i bodala do konca. Ali národ je nē tak hitro pozábo, ka je mogo pod njim trpeti. Pri njegovej smrti so se vküperzbráli na Kapitol i odlóčili, ka njegove spómenke vse poničijo. Vó so orópali zidino Inquízicije, jo vužgali i bantúvali slúžbenike sōda. Pápe steber so porúšili, ga vküperstřili i njega glavó z trikrátov korónov vréd po cělom váraší vláčili. Pod njegovím nasledníkom je zadobila Inquízicija nóvo zidino, z ovkráj Tiberis vodé, štero so navádno za „luteransko vózo“ imenúvali. Karakteristično je za dūh kršćanskoga Rima, ka je eta vóza na onom mesti slála, gde je v poganskóm Rímí Néro casara cirkus bio, ki je prve kršćenike pred divje živine metó.

V. Pius pápa, Ghislieri, ki je barátsko oblúbo djao na siromaštvo, je v toj oblúbi tudi ostano i za togavolo ga je Karel Borromeo za pápo priporódo. Ali bojali so se ga tudi tak, ka je za malo na obójem polotoki on vladáro, v Itáliji i Špániji. Či so ga v procesíjaj bōšoga, razglavnoga na obrázi z neskazlivov pobožnostjov videli so se sasili i so gučali od njega, ka na njegov prōsti pgléd se proteštanti povr-

nějo. — V. Pius je zaveden bio, ka je vedno porávní potáj hodo i ka ga je tó pomoglo na pápe tron, záto je zavúpani i v svoji míslí okoren bio. Največ lúdstva, od šteri je vedno to hūdo prve mislo kak to dobro, je pred njim somlivo biló. I té človek, právi rimski pápinec je Inqu'zicijo ešče bole vtrdno. Z leta 1568. nam edno písmo oznanjúje, ka jh je dněvno več lúdi biló zežgáno, obešeno ali gláva vzéta. — „Kakše premejšanje je tó pobožne navdúšenosti, osobnoga odpovejdanja, prōstoga žitka i britke mržnje, groznoga odútrájavanja i krvávoga pregánjanja!“ — Vu njem je rimski sistem nazájnajšo ednoto i postano dúševna oblást, koga míslí i cíli so prōtíreformáciji nájkéško móč i sílo dalé.

Na drúgój stráni je proteštantizmi v Itáliji dosta škódila malovernost, nevjedinenost, štúkanje, kak na primer od sv. spóveda. Lúdjé so čakali na ednoga vodítela i té se je nē pobúdo. Vnógi so tak míslili od sěbe kak Erasmus, „ka so nē pozváni na mantrništvo“. Gda je za volo Bože rěči nevolá i pregánjanje nastanolo, so nevórní i odávci postanoli. Mělanhton i Kálvín se tóžita, ka so vu Itáliji po špekolíránji i filosofíránji obri Boží pravíc, v blódnost i cágllost spadnoli, kak Faustus i Lállus Socinus. Tudi Bernedino Occhino je sledi od svojega neměrnoga dūhá v gróbe zmešnjáve i blódnost spadno, mogóče v nē máloj meri od svojí prvejší náshajov, gda so žnjega i njegoví predg cělli kultus napravili. Edno žalostno píldo vkrajspadája je pokazala gmajna v Luccl, štere kotrige so vu šeregaj zatájile proteštánsko vero, gda je Inquízicija z pregánjanjem i mantránjem prišla na njé.

Nájkéško spáko, med ti nevórní je Francesko Spiera napravó, eden jurist v Citadelli pri Pádú, šteroga spádaj i konec so štirje očlvesní svedoki, med njimi tudi Pavel Vergerius napisali. Té Spiera je do spoznanja pravice prišo, je do živo Božo míloščo i mēr evangelioma. v hiši i okolici nazveščávo pravico sv. Písma i ešče edno gmajno nastavo v Citadelli, ali v bojznosti od kaštige je svojo vero v cěrkvi pred 2000 poslúhšátcov z prisegov zatájó (1542). Preci na tó ga je zavzéo stráh od Bože sōdbe. Vu edno strašno slávo je spadno; v šteroj to spoznanje svojí strašní grejhov i ešče mogóčne rešitvi i pomíllúvanja se je premejšalo z priznánov protivnostjov, prōti z Bože rečí i znótrájne dúšnevesti vzétoga glása Sv. Dūhá, z mržnjov prōti Bōgi, z grozními dúševními mantránji, ka je v nígdar neodpúšćeni grejh prōti Sv. Dūhi spadno. 1548. je Spiera v dūši i teji vküperspadnjeni nevolno na níkoj prišo. Té tragičen dogótek je cělo Europo spáčo. Vnógi bi radi popóvstvo poničili. Dónok je tó edno kričéče svedóštvo, od popov zblodjene i zmejšane dúšnevesti! „Vzemte si od méne píldo!“ je kričo večkrát te nesrečen Spiera k tím okóli njegove smrtne posteje stojéćim. (Dale.)